

A close-up photograph of a field of flowers. In the foreground, several blue cornflowers (Centaurea cyanus) are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds. To the left, a single bright orange poppy flower is partially visible. The background is a soft-focus field of green grass and more blue flowers under a bright sky. A semi-transparent blue rectangular box is overlaid on the upper left portion of the image, containing white text.

Samen met de natuur boeren

Landbouw en biodiversiteit staan volop in de schijnwerpers, maar meestal als tegenpolen. De biodiversiteit staat onder andere onder druk door intensivering en schaalvergroting van de landbouw. Dit is zichtbaar in de afname van insecten- en vogelaantallen. Maar wat als landbouw en biodiversiteit meer hand in hand gaan? De digitale gids 'Natuurinclusieve akkerbouw' kan een agrariër hierbij helpen.

Bij natuurinclusieve landbouw produceren agrariërs hun voedsel en gewassen in harmonie met milieu, natuur en landschap door natuurlijke processen in de bedrijfsvoering te integreren, te zorgen voor een gezond bodem- en watersysteem, een aantrekkelijk landschap en meer biodiversiteit, passend binnen een economisch rendabele bedrijfsvoering. Kortom: boeren waardoor de biodiversiteit toeneemt en tegelijkertijd de agrarische bedrijven robuuster worden: minder kwetsbaar voor ziekten, plagen en extreme weersomstandigheden en minder afhankelijk van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen.

Rendabel blijven

Maar het overschakelen naar natuurinclusieve landbouw is niet eenvoudig. Veel boeren willen wel, maar ze moeten er ook voor zorgen dat hun bedrijf financieel gezond blijft. Daarom is het belangrijk dat een boer weet welke maatregelen hij kan nemen die een positief effect hebben op biodiversiteit en hoe hij deze - op een rendabele manier - kan inpassen in zijn bedrijfsvoering.

Kennis versnipperd

Er is veel kennis over natuurinclusieve landbouw beschikbaar, maar deze kennis is erg versnipperd. Via een Kennis op Maat-project hebben onderzoekers en boeren een jaar met elkaar samengewerkt aan de 'Digitale gids Natuurinclusieve akkerbouw', een online gids die een overzicht geeft van praktische maatregelen die een boer zelf kan nemen op het gebied van natuurinclusieve landbouw. Het gaat daarbij om win-win situaties voor natuur en het bedrijfssysteem, zodat zowel de natuur als de agrariër baat hebben bij de maatregelen. Daarnaast zijn de ervaringen van agrariërs die experimenteren met deze natuurinclusieve landbouw maatregelen gebundeld in een flyer.

Harold Martens is projectregisseur voor de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland¹. Hij is vanuit deze deal betrokken bij dit project. "Boeren leren van andere boeren. Dat werkt veel beter dan wanneer een adviseur hem vertelt wat 'ie moet doen. Met deze gids leert een boer van zijn collega's en kan hij zelf een keuze maken voor maatregelen op zijn bedrijf en zo bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit in het agrarisch gebied."

Een van die boeren is Jan Wolthuis uit Den Andel. Hij heeft sinds vier jaar een proefopstelling waarbij hij in een sabbatical jaar in mei een groenbemester zaait en deze teelt als een volwaardig gewas. "Ik was op zoek naar een win-win situatie voor de bodem, de biodiversiteit en de boer. Groenbemesters hebben een aantal voordelen zoals de financiële bijdrage voor vergroening en de toename in biodiversiteit en organische stof. Het zorgt voor diepe en oppervlakkige beworteling en rust voor de bodem. Als de groenbemester straks tot wel twee meter hoog staat, is het ook een lust voor het oog. Ook uit de omgeving krijg ik positieve reacties. Ik hoop een balans te vinden tussen plagen en gezond bodemleven met het sabbatical jaar, maar dat is een langdurig proces. Bovendien is er het financiële aspect. Je mist een jaar saldo, maar de opbrengst van de aardappelen erna is hoger."

Het plan was om de digitale gids eind 2021 onder de aandacht brengen via bijeenkomsten, lezingen, open dagen én om 'm te verspreiden via de gemeenten. "Maar helaas kwam corona tussendoor", vertelt Harold Martens. "Dat heeft even alles op slot gezet. Maar dit najaar gaan we volle bak aan de slag met het verspreiden van de gids en de ervaringen van de boeren."

Projectpartners

Het project wordt uitgevoerd door Wageningen Research en Aequator Groen en Ruimte met financiële bijdragen van Stichting Natuurinclusieve landbouw en de Regiodeal Natuurinclusieve landbouw Noord-Nederland.

1. De Regio Deal is een gezamenlijk ambitie om Noord-Nederland als koploper voor een duurzaam platteland op de kaart te zetten met een gebiedsgerichte aanpak waarbij grondgebruikers de mogelijkheid krijgen om invulling te geven aan natuurinclusieve landbouw die past in het gebied.